



Schweizerische Eidgenossenschaft  
Confédération suisse  
Confederazione Svizzera  
Confederaziun svizra

Federal Department of Economic Affairs FDE  
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum  
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle  
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale  
Swiss Federal Institute of Intellectual Property

# AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA ƏQLİ MÜLKİYYƏT HÜQUQLARI

Dair b I dçi



Azərbaycan Respublikası Müəllif  
Hüquqları Agentliyi



Azərbaycan Respublikası  
Standartlaşdırma, Metrologiya və  
Patent üzrə Dövlət Komitəsi

# Azərbaycanda qli mülkiyyət hüquqlarına dair b l dçi

## Müqəddimə

ziz Oxucu!

3

Son bir neç ild Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafında qli mülkiyyətin rolu həmiyyətli dərəcədə artmışdır və qli mülkiyyət hüquqlarının təminatının gücləndirilməsi xüsusi diqqətə yetirilir. Bu da şübhəsiz deyil: müəlliflik hüququ, əlaqəli hüquqlar, patentlər, məlumatları hazırda texnologiyaların və cəmiyyətin inkişafında mühüm yer tutur. Bununla yanaşı, qli mülkiyyət hüquqlarının təminatında problemlər də mövcuddur. Bu problemlərlə mümkün qədər daha az rastlaşmaq üçün qli mülkiyyət hüquqlarının müdafiə sisteminin bəliş olmaq lazımdır.

İndi qarınızda olan “Azərbaycanda qli mülkiyyət hüquqları üzrə b l dçi” adlı broşürədə qli mülkiyyət hüquqlarının qorunmasının bir neçə mühüm prinsiplərindən bəhs edilir. “B l dçi”nin mövzu üzrə bir çox məsələlərin aydınlaşdırılmasına, həmçinin təsəvvürləndirilən bəzi yanlışlıqların aradan qaldırılmasına kömək edə bilər.

QEYD: qli mülkiyyət hüquqlarının həyata keçirilməsi və müdafiəsi üzrə sənədlər -Azərbaycan Layihəsi tərtib edilmiş, Azərbaycan və rus dillərində nəşr edilmiş “Azərbaycanda qli mülkiyyət hüquqlarına dair b l dçi” adlı broşürəni pulsuz əldə etmək olar.

*Hazırkı b l dçi Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyi və Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi ilə sıx məsləhətləşmənin nəticəsində hazırlanmışdır. Biz, həmçinin, hazırkı broşürəyə verdiyi dəyərli töhfəyə görə Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi, Baker & McKenzie hüquq firmasının hüquq ünvanı və Azərbaycan Respublikasının patent müvəkkili, hüquq elmləri namizədi Cəfər Gündüz Karimov (gunduz.karimov@bakernet.com) təşəkkürümüzü bildiririk.*



<b>qli mülkiyy t</b>	6
Yaradıcılı a v yenilikçiliy olan qli mülkiyy t hüquqları	
<b>Mü lliflik hüququ v laq li hüquqlar</b>	11
Elm, d biyyat v inc s n t s rl rin olan hüquqlar falara, fonoqramlara v yayım t kilatlarının verili l rin olan hüquqlar	
<b>Mü llif-hüquq qanunvericiliyi ç rçiv sind qli mülkiyy t hüquqlarına baxı</b>	18
<b>S naye mülkiyy ti hüquqları</b>	24
<b>Patentl r</b> xtira mü llifl rin yardım	
<b>S naye nümun l ri</b>	28
Obyektin xarici görünü ü	
<b>Faydalı modell r</b>	30
Qur unun t kmill dirilm si	
<b>mt ni anı, Texnologiya v Patent Axtarı ları</b>	32
mt ni anları v co rafi göst ricil r	
<b>mt ni anları v co rafi göst ricil r</b>	33
M hur ®	
<b>S naye mülkiyy ti hüquqlarına baxı</b>	36
<b>Qeyri- n n vi qli mülkiyy t hüquqları</b>	42
nteqral sxem topologiyaları Xüsusi qorunma hüququ il qorunan m lumat topluları Folklor nümun l ri	
<b>laq</b>	46

## qli Mülkiyy t ( M)

### Öz yaradıcı ideyalarınıza h yat b x edin!

H r bir yeni v parlaq ideyaya malik xs, bu ideyanı inki af etdirm kd israrlıdırsa v onu praktik baxımdan gerç kl dirm yi öz üz rin götürürs , bu s m r l dirici nailiyy ti qli mülkiyy t kimi qoruma ı bacarmalıdır.

Yaradıcı ideyaların v qeyri-maddi aktivl rin xüsusi t bi ti onları asanlıqla köçürm k, m nims m k v onlardan qanunsuz istifad etm k imkanı yaradır.

qli mülkiyy t sah sind qanunlar bu cür hallara qar ı effektiv hüquqi qorunmanı t min edir.

### qli mülkiyy t hüquqlarının spesifik xüsusiyy tl ri

Bütün mt v xidm tl r müvafiq qli mülkiyy t hüququ il qoruna bil n müxt lif xüsusiyy tl r malikdir. Proqram t minatı, müxt lif növ yaradıcılıq topluları, elmi v d bi s rl r, musiqi v inc s n t s rl ri mü lliflik hüququ il qorunur. falar, fonogramlar v yayım t kilatlarının verili l ri laq li hüquqlarla qorunur. Burada qorunan yaradıcılıq nailiyy ti il yana ı texniki- t kilati xidm tl rin d hüquqi qorunması t min edilir.

Patentl r mt nin sasında v ya istehsal prosesind olan ixtirani mühafiz edir. Obyektin unikal forması v ya xarici görünü ü s naye nümun si kimi qorunub saxlanıla bil r. Qeydiyyatı alınmı mt ni anı mt ni v ya xidm ti identifikasiya v reklam ed n loqotipi v adı mühafiz edir. Bilavasit mü lliflik hüququ v s naye mülkiyy ti hüququ il qoruna bilm y n obyektl r qeyri- n n vi obyektl r kimi xüsusi qorunma hüququ il qorunurlar. Bel obyektl r inteqral sxem topologiyaları, xüsusi mühafiz hüququ il qorunan m lumat topluları v n n vi m d ni nümun l r (folklor nümun l ri) aid- dir.

Bununla yana ı, haqsız r qab t v kommersiya sirri il qorunan obyektl r d qli mülkiyy t daxil edilir.

## qli mülkiyy t hüquqları n dem kdir

Ümumi m nada qli mülkiyy t hüquqları obyektiv formada ks olunmu qli f aliyy t n tic l rin olan hüquqlardır.

“ **qli mülkiyy t hüquqları**” dedikd mü lliflik hüququ v laq li hüquqların obyektl rin , audiovizual s rl r , fonogramlara, ifalara, yayım t kilatlarının verilil rin , integral sxem topologiyalarına v m lumat toplularına, ixtiralara, faydalı modell r , s naye nümun l rin , mt ni anlarına, co rafi göst ricil r , firma adlarına, qli f aliyy tin n tic si kimi kommersiya sirrin aid edil n nou-haulara, h mçinin istehsalat, elmi v d bi-b dii sah d qli f aliyy t n tic sind yaradılan dig r obyektl r olan hüquqlar ba a dü ülür.

## sas m qs dl r a a idakılardır:

- M hüququnun sahibinin qorunan qli mülkiyy tind n v ya t rkibind qli mülkiyy t hüquqlarının obyektli olan mallardan dig r xs, o cüml d n r qib t r find n qeyri-qanuni yolla iqtisadi s m r ld edilm sinin qar ısını qanunvericilikd t sbit olunmu qaydada v vasit l rl almaq. Bura M hüquqları obyektl rinin istehsalı (hazırlanması) v ya xidm tl rin göst rilm si, istifad si, satı ı, ümumi istifad y verilm si (h diyy kimi ba ı lamaq da daxil olmaqla) v reklam edilm si daxildir. Hüquq sahibi ona m xsus olan qli mülkiyy td n qanunvericilikl qada an edil n hallar istisna olmaqla, ist nil n üsulla v formada istifad etm k hüququna malikdir.

- Yeni ideyaların yaradılması il m ul olan irk tl r, t dqıqatçılar, ixtiraçılar v dig r xsl r üçün z ruri informasiya m nb yi yaratmaq.

- mt v ya xidm tin pe kar marketinq i inin h yata keçirilm si, habel nüfuzun yüks ldilm si üçün z ruri hüquqi bazanın olmasını t min etm k.

## Qorunmanın strategiyası

g r Siz h r hansı m hsula v ya xidm t münasib td öz ideyalarınızı qorumaq ist yirsiniz , bu zaman qorunmanın strategiyasını mü yy n etm lisiniz. Bunun üçün siz b zi funda

mental suallara cavab verm lisiniz:

xtiralar üçün müdafi , yoxsa hücum strategiyası seçilm lidir? Nou-haular (texnoloji sirl ri) m xfi saxlanılmalı, yoxsa patentl dirilm lidirmi (bununla da ictimaiyy t açıqlanmalıdır)?

Qorunma z ruridirmi? qli mülkiyy tin qeyri-qanuni istifad si faktiki olaraq qaçılmaz sayılırmı? Bunlardan hansını qorumaq vacibdir? xtira? mt ni anı? S naye nümun si? Yoxsa hamısını birlikd ? Onların qorunma yolları hansılardır? Butulkanın unikal forması s naye nümun si v ya irih cmlı (v ya plastik, uçölçülü, m kanı) mt ni anı kimi qoruna bil rmi?

Hüquqların mühafiz si v müdafi si nec mü yy n edilm lidir? M s l n, hansı növ m hsul v ya xidm t üçün mt ni anı qeyd alınmalıdır?

Hansı ölk l rd hüquqi qorunmanın v müdafi nin olması z ruri sayılır? Bu, satı v dig r üsullarla yayım kanalları, regional v yerli nümay nd l r v ya mü yy n ölk d h r hansı hüququn üz rind t kidl durmaq arzusu kimi bir sıra müxt lif amill rd n asılıdır.

S m r li M strategiyasının yaradılması müxt lif qli mülkiyy t hüquqlarının k si m nöqt l ri haqqında geni bilikl r t l b edir.

## Unutmayın ki:

İnventar və əlaqəli hüquqların obyektliyi (ifalar, fonogramlar və yayım təknoloji icadlarının verilişliyi) yarandıqandan qorunur. Buna görə onların qeydiyyatı məcburi deyil. Lakin qorunmanın və hüquqi müdafiənin daha etibarlı olmasını təmin etmək məqsədilə əlaqəli hüquqların obyektliyinin Azərbaycan Respublikasının Müəllif Hüquqları Agentliyində qeydiyyatdan keçirilməsi tövsiyə olunur.

İnventar və əlaqəli hüquqların obyektliyi qeydiyyatdan keçirildikdən müəllif (hüquq sahibinə) əlaqəli hüquqların obyektliyinin qeydiyyatı haqqında hədəfə çatdırılır. Mübahisə yaranan hallarda digər sübutlar olmadıqda, qeydiyyat haqqında hədəfə çatdırılma hüququn prezumpsiyası kimi çıxış edir.

İxtira, sənaye nümunəliyi və mədəni əsərlərinə hüquqların rəsmiləşdirilməsi zəruridir. Bunun üçün Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə müraciət olunmalıdır.

“Birinci gələn birinci sənə xidmət göstərsin” prinsipi - müdafiə hüquqları mədəni əsəri, ixtiraları və sənaye nümunəsini ilk olaraq qeydiyyatdan keçirən şəxsə məxsus olur.

Ödənilir, patent alınması üçün riziko, mühafizə müddəti və s. üçün yekun müddətlər ilk riziknin qeydiyyata alındığı tarixdən başlayır. “İkincilik tarixi” adlandırılan dövr də məhz bu zaman başlayır. Bu müddətlərdə, riziklə digər şəxsin ona qarşı yeniliyin edilməsinə (yerli proseduralara uyğunlaşdırmaq üçün) dair iddiası olmadan da xarici ölkələrdə mədəni əsəri, patent, eləcə də sənaye nümunəliyinin mühafizəsi üçün riziklə müraciət edə bilər.

Əqli mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı hər hansı mülki məhkəmə çəki məsələsində müstəsis məsləhət məsləhət zəruridir. Ümumiyyətlə, ilkinlik hüququn mövcudluğu təsdiqlənən məsələsi isə sənədlik edən hakimin ixtiyarına verilir. Mədəni əsərləri və patenti rəqabət etiraz bildirmək üçün müəyyən formal prosedura mövcuddur. Mədəni əsərləri üçün daha ilkin mədəni əsəri hüquqlarının sahibi müəyyən hallarda, xüsusən də biotexnoloji ixtiraların patenti rəsmiləşdirilməsi mümkünlüyünün olub-olmamasına məsləhət göldikdə, patent alınmasından sonra altı ay ərzində öz etirazını bildirmək hüququna malikdir.



qli mülkiyy t hüquqlarının obyektli rinin mühafiz müdd ti m hduddur. Qorunma müdd ti ba a çatmı s rl r v laq li hüquqların obyektli ri ictimai varidata keçir. Lakin mt ni anları bu baxımdan istisna sayılır: onlar Az rbyacanda m hdudiyy tsiz olaraq yenil n bil r.

10

**qli mülkiyy t hüquqları h r bir ölk üçün spesifik sayılır** ( razi bütövlüyü prinsipin müvafiq olaraq): Az rbyacanda qeydiyyata alınan mt ni anı yalnız Az rbyacanın hüdudlarında qorunur. Ba qa ölk l rd qorunma ld etm k üçün, h min ni an t krar qeydiyyata alınmalıdır.

### **Bilm lisiniz ki:**

Öz l irk tl r v qeyri-hökum t t kilatları t r find n aparılan qli mülkiyy t hüquqlarının reyestrinin v bununla laq dar m lumat bazalarının hüquqi qüvv si yoxdur!

nformasiya reyestrli ri v ya kommersiya mt ni anlarının, indeks v ya internet m lumat bazalarında s naye mülkiyy ti hüquqlarının qeydiyyatını t klif ed n b zi öz l irk tl r mövcuddur. Lakin Az rbyacanda qli mülkiyy t hüquqlarının r smi qeydiyyatı v dövl t reyestri yalnız Standartla dırma, Metrologiya v Patent üzr Dövl t Komit si v Mü llif Hüquqları Agentliyi t r find n aparılır. Öz l reyestrli rd v m lumat bazalarındakı qeydiyyat heç bir halda hüquqi qorunma v müdafi üçün sas sayılmır.

## Mü lliflik hüququ

### Mü lliflik hüququ n dir?

“Mü lliflik hüquqları” dedikdə qli yaradıcılıq f aliyy tinin n tic si olan elm, d biyyat v inc s n t s rl rin olan hüquqlar ba a dü ülür.

Mü lliflik hüququ obyektiv m nada s rl rin yaradılması v istifad si il ba lı münasib tl ri t nziml y n hüquqi normaların m cmusudur v qorunma al ti kimi çıxı edir, subyektiv m nada is öz-özlüyünd s rl rin yaradıcılarına m xsus olan xsi (qeyri- mlak) v mlak (iqtisadi) hüquqlardır. Bu hüquqlar müst sna xarakter da ıyır.

Mü lliflik hüququ s rin formasını qoruyur. Qorunmanın sas obyektı s rin özü oldu una gör onun m zmunu formaya daxil oldu u kild qorunur. s r vasit si il ifad edil n ideya v ya konsepsiya qorunmur.

s r yarandı ı andan qorunur v bu, qorunan s rin t krarlana bilm m sinin sübutudur v s rin qorunması qeydiyyatdan asılı deyil. Bununla bel , mü lliflik hüququnun pozuldu u halda onun qorunması v müdafi si arasında “körpü” yaratmaq m qs dil qanunvericilik s rin qeydiyyatdan keçirilm sin imkan yaradır.

### Mü lliflik hüququnun h miyy ti n d n ibar tdir?

Mü lliflik hüququnun böyük m d ni-humanitar h miyy ti vardır, çünki c miyy tin götürdüyü xeyir v fayda bu hüquqların tanınmasının ba lıca s b bidir. Mü llif hüquqlarının qorunması m d ni irsin qorunub saxlanmasına, m d ni d y rl rin c miyy td geni yayılmasına v yeni yaradıcılıq n tic l rinin meydana çıxmasına rait yaradır. Bununla yana ı, mü lliflik hüququ son ill r iqtisadi inki afın vacib al ti kimi, dig r qli mülkiyy t hüquqları il birg “bilikl r saslanan iqtisadiyyatın” amilin , t rkib hiss sin v n vacib qeyri-maddi aktivl rin çevrilmidir. Yalnız mü lliflik hüququna saslanan s nayenin payı dünya iqtisadiyyatında 7,3 faiz (5 faiz illik artımla) t kil edir.



- Yenidən i l m k hüququ: i in n vaxt v nec uy unla dırılaca ı, habel onun yeni i in (y ni t rcüm l r kimi tör m i l r) yaradılmasında üçün sas kimi istifad edil bilm sin dair q rar verm k hüququ dem kdir.

- T rcüm etm k hüququ: ist nil n dil t rcüm etm k hüququ dem kdir.

- Müst sna hüquq sahibl ri onlara m xsus olan s rd n qeyri-qanuni istifad hallarının, o cüml d n s rin icaz siz sur tinin çıxarılmasının qar ısının alınması üçün texniki müdafi vasit l rind n istifad ed bil rl r.

### **Mü lliflik hüququnun obyektı olan s rl r hansılardır?**

- Mü llif hüquqları baxımından “i l r” f rdi t bi t malik olan s rl r, xüsus nd a a ıdakılardır:

- st nil n növ d bi s rl r, o cüml d n romanlar, elmi traktatlar, jurnal m qal l ri v marketinq kitabçaları.

- Musiqili s rl r v dig r akustik s rl r.

- T sviri inc s n tin (r ssamlıq, heyk lt ra lıq, qrafika s n ti) v t tbiqi layih l r (istifad edil n b dii inc s n t obyektli ri).

- Texniki çertyoj planları, x rit l r v ya üçölçülü modell r kimi elmi v ya texniki m zmunlu i l r.

- Arxitektura i l ri.

- Foto kill r v plynkalar kimi vizual v audiovizual i l r.

- R qs qurulu ları v pantomima i l ri.

- Tör m i l r (t rcüm l r, uy unla dırmalar, annotasiyalar, analizl r, xülas l r, icmallar v s.).

- Toplular (ensiklopediyalar, antologiyalar, m lumat bazaları)

### **Proqram t minatının qorunması**

Kompüter proqramları d bi s rl r kimi qorunur. Buna baxmayaraq, perfokart sisteml ri v uçot sisteml ri, proqram t minatının sasını formala dıran alqoritml r kimi proqram dill ri v ya problemin h lli prinsipl ri müdafi olunmur.

Mü lliflik hüququ ideyalara, metodlara, proseslər , sistemlər , üsullara, konsepsiyalara, kəflər , riyazi anlayışlara və ya faktlara əməl edilmir.

### **Mü lliflik hüququnun obyektivi olmayan sərəhsilər hansılardır?**

- Rəsmi sərəhsilər (qanunlar, məhkəmə qərarları, qanunvericilik, inzibati və məhkəmə xarakterli digər mətnlər), həmçinin onların rəsmi tərcümələri;
- Dövlət rəmzləri və nişanları (bayraqlar, gerblər, himnlər, ordenlər, pul nişanları, digər dövlət rəmzləri və nişanları);
- Xalq yaradıcılığı (folklor) nümunələri;
- Günün yenilikləri, müxtəlif hadisə və faktlar barədə informasiya xarakterli məlumatlar.

### **Mü lliflik hüququnun qüvvədə olma müddəti**

Mü lliflik hüququ sərəhsilər yaradıldıqandan yaranır və “Mü lliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, mü llifin bütün həyatı boyu və onun ölümündən sonra 70 il müddətində qüvvədə qalır.

Mü lliflik hüquqlarının qüvvədə olduğu müddət sərəhsilər müstəsna mü lliflik hüquqlarının sahibləri onu Azərbaycan Respublikasının Mü llif Hüquqları Agentliyində qeydiyyatdan keçir bilərlər.

## laq li hüquqlar n dir?

laq li hüquqlar mü lliflik hüquqları il t masda olan, y ni mü lliflik hüquqlarından tör m hüquqlardır v qorunma müdd ti nisb t n m hduddur: laq li hüquqlar 50 il qorunur.

laq li hüquqlar a a idakılara amil olunur:

- ifaçılara (artistl r v musiqiçil r ifalarına münasib td );
- fonogram istehsalçılarında (audio-video diskl rind s syazmalarına münasib td );
- efir yayımı t kilatlarına (onların radio v televiziya verili l rin münasib td ).
- laq li hüquqların sas xüsusiyy ti mü lliflik hüququndan tör m si v ondan asılılı ıdır, bu s b bd n laq li hüquqlar mü lliflik hüququna riay t etm kl tanınır.
- laq li hüquqların yaranması v h yata keçirilm si üçün h r hansı formal qayda t l b olunmur.
- fonogram istehsalçısının v (v ya) ifaçının öz hüquqlarını bildirm si üçün laq li hüquqları qoruma ni anından istifad etm k hüququ vardır; bu ni an fonogramın h r nüsx sind v (v ya) onun için qoyuldu u qutuda göst rilir v üç ünsürd n ibar t olur:
- dair y alınmı p latın h r fi - p;
- laq li hüquqların sahibinin adı;
- Fonogramın ilk d f istehsal olundu u il.

## Beyn lخالق mü llif-hüquq qanunvericiliyi

H r bir qanunvericilik sistemi sas etibarı il milli olur. nzibati idar çiliyi Mü llif Hüquqları Agentliyi t r find n h yata keçiril n v qli mülkiyy tin n mühüm sah si olan mü lliflik hüququ v laq li hüquqlarla ba lı m s l l ri t nziml y n “Mü lliflik hüququ v laq li hüquqlar haqqında” Az rbaycan Respublikasının Qanunu qorunmanı yalnız milli s viyy d t min edir. Buna baxmayaraq, mü llif hüquqlarının qorunmasını beyn lخالق s viyy d t nziml y n bir sıra beyn lخالق konvensiyalar mövcuddur (m s. “ d bi v b dii

s r l rin mühafiz si haqqında Bern Konvensiyası, “façılarının, fonogram istehsalçılarının v yayım t klatlarının hüquqlarının mühafiz si haqqında” Roma Konvensiyası v s.).

### **mlak hüquqlarını kollektiv sasda idar ed n t klatlar (bunları b z n “yı im c miyy tl ri” adlandırırılar)**

16

“Mü lliflik hüququ v laq li hüquqlar haqqında” Az rbaycan Respublikasının Qanununa uy un olaraq mü llif l r v laq li hüquqların sahibl ri özl rinin mlak hüquqlarını f rdi qaydada h yata keçir bilm dikd (kütl vi ifa, o cüml d n radio v televiziyada; mexaniki, maqnit v s. yazılma üsulu il sur tçixarma, reprosur tçixarma v ba qa hallar) onların mlak hüquqlarını kollektiv sasda idar ed n t klatlar yaradıla bil r. Bu cür t klatlar mü llif l r v laq li hüquqların sahibl ri t r find n yaradılır.

mlak hüquqlarını kollektiv sasda idar ed n t klatlar kommersiya f aliyy ti il m ul ola bilm zl r.

Bel t klatlara mlak hüquqlarını kollektiv sasda idar etm k s lahiyy tini bilavasit mü lliflik hüququnun v laq li hüquqların sahibl ri könüllü olaraq yazılı müqavil l r sasında v ya bu t klatlara üzv olmaqla verirl r.

dliyy Nazirliyind dövl t qeydiyyatına alınmı mlak hüquqlarını kollektiv sasda idar ed n t klatlar Mü llif Hüquqları Agentliyind akkreditasiyadan keçirilir v mü llif-hüquq qanunvericiliyi baxımından onların f aliyy tin Agentlik t r find n n zar t olunur.

### **Unutmayın ki:**

Mü llifin v ya mü lliflik hüquqlarının dig r sahibinin razılı ı olmadan v mü llif qonorarı öd m d n fiziki xsin qanuni d rc edilmis s rd n, g lir götürm d n ancaq xsi m qs dl r üçün bir nüsx hazırlanmasına yol verilir. Lakin memarlıq s rinin bina v ona ox ar tikili formasında sur tinin, h mçinin m lumat bazalarının v ya onların sas hiss l rinin sur tinin, kompüter proqramlarının (kompüter proqramından istifad il ba lı qanunvericilikd n z rd tutulan hallar































## Faydalı model

### Faydalı model nədir?

“Faydalı model”in hüquqi tərifini istehsal vasitələri, istehlak malları və ya onların komponentlərinin (yəni onların funksional xüsusiyyətləri faydalıdırsa və ya praktik üstünlükləri vermək üçün nəzərdə tutulmuşdursa) konstruktiv həll variantı mənasını kəsb edir. Faydalı model ixtiraya bənzərdir, lakin faydalı model qoyulan tələblərə ixtiraya münasib tədahi daha yumşaqdır. Bu səbəbdən faydalı model bəzən “xırda ixtira” və ya “innovativ patent” deyilir.

### Faydalı modelin üstünlükləri hansılardır?

Faydalı modelin praktiki üstünlüklərini il əvvəl görülən işlərin yüngülləndirilməsi, sanitariya-gigiyenik və ya psixofiziki işlərinin yaxşılaşdırılması, vaxta qənaət edilməsi və s. kimi işlərdə görmək olar.

Faydalı modelin qorunma müddəti 10 ilə təklif edilir, yəni faydalı modelin istifadəyə başlanma tarixindən etibarən 10 il ərzində faydalı modelin istifadə üçün hüquq sahibinin razılığı tələb olunur. “**stifad**” dedikdə, patentləndirilməmiş faydalı modelin istifadə olunduğu istehlak məhsulu bazara çıxarmaq, habelə patent ilə qorunan təbii prosesin istifadəsi bəzən mümkündür.

### Faydalı modelin üçün mühafizə edilmişdir?

İxtiraçının hüquqlarının adına təsdiq olunması və faydalı modelin digər üstünlüklərdən yararlanmaq üçün faydalı modelin qeydiyyatına alınması zəruridir.

### Heç bir müdafiənin olmaması

Dövlət maraqlarına, insanlıq və ya mədəniyyətə zidd olan faydalı modellər hüquqi qorunma əməli edilmir. Həmçinin birmənalı kəld proseslər, maddələr (cisimlər), mikroorqanizmlər, mikroorqanizmlərin (xüsusilə heyvan və ya insan

**orqanizmind n saf mikroorqanizm kulturu)**, bitki növl ri v ya heyvan hüceyr l ri, h mçinin elmi n z riyy l r, riyazi metodlar, b dii konstruktiv s rin (layih nin) n tic si, t kilatçılıq metodları, qlif aliyy t v i gúzar f aliyy t v mü yy n oyunları oynamaq üçün qaydalar v metodlar, alqoritml r v kompüterl r üçün proqramlar, informasiyanın t qdim edilm si metodları, simvollar, c dv ll r (qrafikl r) v qaydalar, torpaq meliorasiyası, bitki müxt lifliyi v heyvan cinsl ri, x st likl rin diaqnostikasını üçün metodlar, insanların v ya heyvan orqanizml rinin terapiya v c rrahiyy metodları v s. daxil olmaqla onlarda yeni m qs dl r üçün istifad edilm si n z rd tutulan faydalı modell r qorunmur.

### **Qorunmanın t l bl ri**

Faydalı modell r a a ıdakilarda qoruna bil r:

Faydalı model yeni olduqda. **“Yeni”** dedikd , heç bir ox ar faydalı modelin riz nin qeyd alınmasından vv l n r edilm m si v mövcud olan m lumatda onun h miyy tli xüsusiyy tli rinin nam lum olaraq qalması n z rd tutulur.

S nayed t tbiq oluna bil n olduqda. **“S naye baxımından t tbiq edil bil n”** dedikd , m hsulun t krar istehsalı v onun s naye, habel iqtisadiyyatın h r hansı sah sind istifad oluna bilm si n z rd tutulur.

### **Beyn l xalq Qeydiyyat: Madrid Sistemi**

Bu prosedur Azərbaycan Respublikasının “ mt ni anları v co rafi göst ricil r haqqında” Qanununa sas n sahibkarlara Madrid Sazi i v Madrid Protokolu adlandırılan beyn l xalq sazi l r t r f olan ölk l rd v ya t kilatlarda mt ni anının qeydiyyatına imkan verir. Mühafiz nin ba qa ölk l r geni l ndirilm si Azərbaycan Respublikası Standartla dırma, Metrologiya v Patent üzr Dövl t Komit si vasit sil edil bil r.

## mt ni anı, Texnologiya v Patent Axtarı ları

### M Reyestrl ri ilkin informasiya m nb yi sayılır

32 qli mülkiyy t hüquqlarının reyestrl ri külli miqdarda informasiyaların daxil edildiyi n h ng m lumat bazaları sayılır. Dünyanın texniki informasiyalarının t xmin n 80%-nin toplandı ı 74 milyondan yuxarı patent s n dl rini bir araya g tirir v h r hansı informasiya m lumat axtarı sisteml rind n istifad etm kl çıxarıla v t rcüm edil bil r, bu is onu kommersiya, marketinq v hüquqi m s l l rd strateji q rarın q bul edilm si üçün qiym ti olmayan v çox d y rli bir resursa çevirir.

Az rbaycanda mt ni anı v patent axtarı ları qeydiyyatda alınan obyektl r dair hüquqların pozulması faktını mü yy n ed bil r. Az rbaycanda h mçinin patent riz l rini yoxlamaq (qabaqcıl texnika s viyy sinin m cburi olmayaraq t dqiq edilm si t l bin baxmayaraq) v ya mt ni anını qeydiyyatdan keçirm k üçün prosedurlar mövcuddur.

M hdud (dar) t yinatlı axtarı lar (m s. mü yy n m hsul istehsalı sektorunda qeyd alınmı mt ni anlarının cari v ziytinin öyr nilm si üçün) çıxılmaz v ziyt salmadan v yüks k keyfiyy tli m mulatın saxtala dırılmasından uzaqla dırmaqla elmi t dqiqat, layih -tikinti i l ri v ya dizayn yaradıcılı ındakı i prosesl rini yüngüll dir bil r.

Axtarı lar h mçinin r qab t v ya mü yy n sektora n zar t v ya onun analiz edilm si, habel tendensiyaların mü yy n edilm sind özünü göst rir.

## mt ni anları v co rafi göst ricil r

### mt ni anları n üçün qorunmalıdır?

H r hansı mt ni anı mt v ya xidm tin identifikasiya olunmasında bilavasit rol oynayan sas elementdir. Bu s b bd n, mt ni anı qiym tli kapital sayılır v

tanınmasının formala dırılması v daha sonra onun qorunub saxlanması üçün külli miqdarda pul v vaxt s rf olunur.

### **Praktik üstünlükl r hansılardır?**

mt ni anının mühafiz si mt ni anının sahibin mt v ya xidm tl ri identifikasiya etm k üçün xüsusi ni andan istifad etm k v ba qalarının ixtiyarına verm k (misal üçün lisenziya verm k yolu) kimi müst sna hüquq verir.

mt ni anının sahibi öz m hsulunun qarı i q dü m ehtimalı oldu undan dig r xsl r eyni v ox ar mt v ya xidm tl r eyni v ya ox ar ni anların verilm sini qada an ed bil r.

### **mt ni anı n dir?**

Hüquqi dild des k, sahibkarın mt l rini v ya xidm tl rini dig r sahibkarın mt l rind n v ya xidm tl rind n f rql ndir n v qrafik t svir edil n ni an v ya ni anların h r hansı bir uzlaşması mt ni anı sayılır. mt ni anları çox geni v müxt lif ola bil r.

### **mt ni anlarının formaları**

mt ni anları söz (m s. “Kral”), xsi ad (m s. “Jal ”), h rf (m s. “Ya” ( ) ), r q m (m s. “33”), t sviri elementl r, m hsulların v ya onların qabla dirmalarının formasında qeydiyyatata alına bil r, h mçinin, r ngl rin kombinasiyası v ya bel i ar l rin (m s. “7 göz l”) ist nil n kombinasiyası mühafiz oluna bil r.

### **mt ni anlarının növl ri**

Ayrı-ayrı irk tl rin bir mt v ya xidm tin f rdi mt ni anı amil edilir.

irk tin (v ya onun mt v ya xidm tl rinin) hüquqi aidiyyatının dig r t kilatda oldu unu göst r n kollektiv mt ni anları (m s. czaçılar Assosiasiyası).



## mt ni anlarının xüsusi növləri

Tanınmış mt ni anları: Tsviri lam tlr kültür find n müyy n irk tin (m s l n, "AZEL") m hsul v ya xidm tlr ümumilikdə mt ni anı kimi qbul edildiyi zaman qoruna bilər.

ctimai mülkiyyət: mt ni anları illrl bazarda mövcud olması s b bind n öz adını mühafiz olunmayan (hamının adı qaydada istifadə etdiyi) ümumi ad d yi bilər v bu ni anın öz mühafiz s viyisini

itirmisi il n tic l n bilər (buna misal olaraq fotosur ti çıxarmaq üçün

cihazın adının - "xerox" sözünün Azərbaycan dilində "kseroks"

34

adını

almasını göstərməklər).

Geni tanınmış mt ni anları: "Ferrari", "Coca-Cola" v ya "Cartier" kimi tanınmış mt ni anları, hətta onlar üçün qeydiyyat alınmamış mt v xidm tlr in siniflərinin bel üçüncü xsl r t r find n istismar edilməsinə qarşı müdafiə olunur ki, sözügedən irk tlr Azərbaycanca geniş tanınmış mt ni anları kimi qbul edilir.

nternet domen adları: Azərbaycanca ".az" kodları üçün domen adlarının təyin edilməsi v qeyd alınması ilə Network Technologies (www.nt.az) v Extra Web (www.extraweb.az) məşhul olur. Domen adları hətçinin adı r tlr altında mt ni anları kimi qeyd alınabilir.

Mhsulun məniyinin göstərilməsi: Müyy n m hsul v ya xidm tlr i bəqalarından istehsalçı ilə deyil, co rafi məni ilə d f rqləndirilir. Birbaşa məni (m s l n, "Azərbaycan xalçası"), dolayısı məni (m s l n, "Azərbaycan") v co rafi adlar məniyi (m s. "Badamlı" mineral suyu) arasında f rqlə var.

## Heç bir müdafiənin olmaması

ctimai mülkiyyət mənsub olan i ar l r inhisarla dırıla bilər; misal üçün, lifbanın v ya r q ml rin bir simvoldan ibarət h rfləri kimi i ar l r onlar kültür find n

mt ni anları, hət hansı bir məniyə ksb ed tsviri loqotiplər (m s. "4x4", "AGS") kimi f xüsusi üstünlük l d etməmişdir.

Created with

Milli və beynəlxalq orden və medallardan yalnız bu orden və medallardan identifikasiya məqsədi ilə istifadə edilən hökumət orqanı ilə bilavasitə bəliyi olan müəssisələr tərəfindən mətni anları kimi istifadə edilə bilər.

Bir qayda olaraq, ayrı-ayrı rəngli rəşdəfi oluna bilməz. Stislənlər tələb olunan məhsul və ya xidmətlər üçün mətni anları kimi qəbul edilmiş rənglidir.

## Co rafi göst rici r n dir?

mt nin m n c dövl tin v ya bölg nin razisi il , yaxud bu razid ki yerl ba lı oldu unu bildirm si, onun xüsusi keyfiyy tini, öhr tini v ba qa xüsusiyy tl rini ks etdirm si co rafi göst rici sayılır.

## Mühafiz nin müdd ti

mt ni anı v co rafi göst rici riz verildiği tarixd n etibar n 10 il rzind qorunur v bu müdd t rzind sonsuz olaraq eyni zamanda ayrı-ayrı on illik müdd tl r yenil n bil r.

35

## Az rbaycan Respublikasında mt ni anlarının qeydiyyatı

mt ni anının v co rafi göst ricinin mühafiz si v qeydiyyatı üçün müraci t edilm lidir. Doldurulmu riz , müdafi üçün t l b edil n malların v xidm tl rin t snifatları v mt ni anının keyfiyy tli nümun si il birlikd Az rbaycan Respublikasının Standartla dırma, Metrologiya v Patent üzr Dövl t Komit sin t qdim edilm lidir. riz l ri [www.azstand.gov.az](http://www.azstand.gov.az) veb saytından yükl m k mümkündür.

## Mühafiz üçün t l bl r

Ümumiyy tl , qanuna müvafiq olaraq ist nil n qrafik kild t msil edil n simvol v ya i ar f rql ndirm qabiliyy tin malikdirs , mt ni anı sayıla bil r.

mt ni anı t sviri olmamalıdır: y ni materialın növü, keyfiyy ti, tipi, istehsal olundu u yeri v ya onun m qs di v ya qiym ti bar d heç bir lam tl ri özünd ks etdirm m lidir. (Nümun : “NAR” adı telekommunikasiya vasit l ri biznesi üçün mt ni anı kimi qeyd alına bilindiği halda nar v ya h r hansı meyv üçün mt ni anı kimi istifad edil bilm z).

mt ni anı dövl t siyas tin v ya m n viyyata zidd olmamalıdır. Ba qa sözl , mt ni anı ad t v n n l ri, m n viyyatı, dini d y rl ri v ya milli azlıqların m d ni hiss l rini t hqir etm m li v diplomatik v ya beyn l xalq laq l r t sir göst rm m lidir.

## S naye mülkiyy ti hüquqlarına baxı

36

<b>N qorunmalıdır?</b>	<b>mt ni anı</b> Üçüncü t r fl rin qanunsuz istifadə sinin qar ısını almaq üçün qeydiyyatata alınmı i ar l r
<b>Hansı yolla qorunmalıdır?</b>	mt ni anlarının reyestrind qeydiyyatata alınmalıdır
<b>Minimum t l bl r</b>	Dig r hüquqlara müdaxil etmə m lidir F rqli olmalıdır T sviri olmamalıdır Dövl t siyas tin v ya m n viyyata zidd olmamalıdır
<b>Heç bir qorunma yoxdur</b>	xtisarlar Obyekt adları Orden v medallar v s.

<p><b>xtira</b> xtiralar, m s. texniki probleml r üçün yeni texniki h ll variantları</p>	<p><b>Faydalı Model</b> M i t avadanlıqları, cihazlar, m s. cihaz il laq li olan texniki h ll variantları</p>	<p><b>S naye</b> <b>nümun si</b> Zahiri görk mi m s. m hsulun xarici görünü ü</p>
<p>Patentin t qdim olunması t l bl ri</p>	<p>Patentin t qdim olunması t l bl ri</p>	<p>S naye nümun l rinin reyestrind qey- diyyat</p>
<p>Yenilik S nayed t tbiq olunması xtiraçılıq s viyy si, xtiranın mahiyetinin açıqlanması</p>	<p>Yenilik S nayed t tbiq olunması</p>	<p>Yeni Orijinal olması S nayed t tbiq edil n Dövl t siyas tin v ya m n viyyata zidd olmamalıdır</p>
<p>Elmi n z riyi l r Riyazi metodlar B dii kon- struktorluq i inin n tic si T s rrüfatın v qli f aliyy tin t kili Oyunların qaydaları v metodları Kompüter alqoritml ri v proqramları</p>	<p>Prosesl r Madd l r (cisiml r) Mikroorqanizm tammları Bitki kulturaları v ya heyvan hüceyr l ri, onların yeni m qs dl r üçün istifad edilm sin</p>	<p>Sırf texniki funksiyalara deya v kon- sepsiyalara Mövcud qanunvericiliy v razıla malara zidd olanlara</p>

N qorunmalıdır?	mt ni anı
<b>stisnalar hansılardır?</b>	Yalnız f rdi istifad üçün
<b>Qorunmanın h cmi</b>	ar , habel mt v xidm tl rin sinifl ri il mü yy n edilir

xtira	Faydalı Model	S naye Nümun si
<p>                     nformasiyanın                      t qdimi üsullar                      rti i ar l r,                      c dv ll r v                      qaydalar                      Qur u, bina,                      razi layih l ri                      v planla dırma                      sxeml ri                      nteqral                      mikrosxeml rin                      topologiyası                      Heyvan cinsl ri,                      bitki müxt lifliyi                      Diaqnostika                      prosedurları,                      insanlar v                      ya heyvanlar                      üz rind terapiya                      v ya c rrahiyy                      prosedurları                      • ctimai qayda-                      qanunlara v                      m n viyyata zidd                      olanlara Mü yy n                      biotexnoloji ixti-                      ralara                 </p>		
<p>                     F rdi istifad ,                      elmi t dqiqat,                      maarifl ndirm                 </p>	<p>F rdi istifad</p>	<p>F rdi istifad</p>
<p>                     Patent                      formullarında                      mü yy n edilir                 </p>	<p>                     Patent                      formullarında                      mü yy n edilir                 </p>	<p>                     Mühüm                      lam tl rin                      m cmusu il                      mü yy n edilir                 </p>

N qorunmalıdır?	mt ni anı
<b>Qorunmanın müdd ti</b>	10 il (h r biri üçün növb ti 10 il yenil n bil r)
<b>Qorunmanın göst ricil ri</b>	•® qeydiyyatata alınmı mt ni anı stıfad mütl q deyil Pozuntu qanunla c zalandırılır
<b>Qeydiyyat rüsumları* (AZN)</b>	Qeydiyyat – 10 AZN (ilkin ekspertiza)+50 AZN ( traflı ekspertizası)
<b>Yenil nm / xidm t haqları * (AZN)</b>	Yenil nm 95 AZN 10 illik
<b>Yalnız Azərbaycan üçün</b>	Axtarı tövsiy edilir



xtira	Faydalı Model	S naye Nümun si
20 il	10 il	10 il
Ikin öd ni 10 AZN	Ikin öd ni 10 AZN	Ikin öd ni 10 AZN
xtira üçün patent riz sinin qeydiyyatından ba layaraq ikinci il keçdikd n sonra, riz çi illik xidm t haqqını öd m y m cburdur: 3 ild n 10 il q d r 5 AZN, h r sonraki il üçün eskalasiya (yüks lm ) haqqı 3 AZN; 10 ild n 20 il q d r, 40 AZN, h r sonraki il üçün eskalasiya	Faydalı model üçün patent riz sinin qeydiyyatından ba layaraq ikinci il keçdikd n sonra, riz çi illik xidm t haqqını öd m y m cburdur: 3 ild n 10 il q d r 5 AZN, h r sonraki il üçün eskalasiya (yüks lm ) haqqı 3 AZN.	S naye nümun si üçün patent riz sinin qeydiyyatından ba layaraq ikinci il keçdikd n sonra, riz çi illik xidm t haqqını öd m y m cburdur: 3 ild n 10 il q d r 5 manat, h r sonraki il üçün eskalasiya (yüks lm ) haqqı 3 manat.
Axtarı tövsiy edilir	Axtarı tövsiy edilir	Publikasiya dövrü- 6 ay rzind

\* Bu m bl h r hansı patent müv kkilin xidn öd nilm li qonorar daxil deyil.

## Qeyri- n n vi qli mülkiyy t

42

“Qeyri- n n vi qli mülkiyy t” dedikd xüsusi qorunma hüquqları il qorunan inteqral sxem topologiyaları, xüsusi qorunma hüququ il qorunan m lumat toplusu v folklor nümun l ri ba a dü ülür. Az rbaycanda qli mülkiyy tin bu sah si üzr qanunvericiliyin inzibati idar çiliyi Mü llif Hüquqları Agentliyi t r find n h yata keçirilir.

### nteqral sxem topologiyaları

“nteqral sxem” dedikd altlı ın s thind v (v ya) h cmind bir-birind n ayrılmaz kild hazırlanmı elementl r v elementl rarası laq l rd n ibar t olub mü yy n elektron sxem funksiyasını tam v ya qism n yerin yetir n elektron m mulat ba a dü ülür. nteqral sxem elementl rinin v elementl rarası laq l r m cmusunun altlıqda ks olunmu f zavi-h nd si yerl dirilm si is **inteqral sxemin topologiyası adlandırılır.**

Hüquqi qorunma yalnız orijinal topologiyalara amil olunur.

Topologiyadan istifad y müst sna hüquqlar 10 il müdd tind qüvv d qalır v onun mü llifi, yaxud hüquq sahibi qorunma müdd ti bitm mi topologiyanı Az rbaycan Respublikası Mü llif Hüquqları Agentliyind könüllü olaraq dövl t qeydiyyatından keçir bil rl r.

Az rbaycanda “nteqral sxem topologiyasının hüquqi qorunması haqqında” Qanun 31 may 2002-ci ild q bul edilmi dir.

### Xüsusi qorunma hüququ il qorunan m lumat toplusu

“M lumat toplusu” anlayı ına n daxildir?

“M lumat toplularının hüquqi qorunması haqqında” Qanunun 1-ci madd sin uy un olaraq, “m lumat toplusu” dedikd sistemli v ya metodik qaydada t rtib edilmi v elektron, yaxud dig r vasit l rl ld oluna bil n s rl rin, veril nl rin v dig r materialların t qdininin obyektiv forması ba a dü ülür.

M lumat toplusunun ikili qorunması mövcuddur: m lumatların seçilməsinə və düzəlməsinə görə yaradıcılıq fəaliyyətinin nəticəsi olan m lumat toplusu müllilik hüququ ilə qorunur. Yaradıcılıq əlaməti olmayan və məzmununun hazırlanması, yoxlanılması və tərtib edilməsinə böyük sərməyə qoyulmuş tələblərdən m lumat toplusu xüsusi qorunma hüququ ilə qorunur. Başqa sözlə, m lumat

toplusunun xüsusi qorunma hüququ ilə qorunma meyarı kimi maliyyə vəsaitləri, vaxt və enerji məsəfləri kimi həyati sərməyə qoyulmuş zərər tutulur. Bu zaman toplunun yeniliyi mütləq deyildir.

Xidməti m lumat toplusundan istifadəyə müstəsna hüquq, aralarındakı müqavilədən başqa halda zərər tutulmayıbsa, müllifin məhkəmə münasibətində rəndə oldu və xüsusi (iştirakçı) məxsusdur.

Müllilik hüququnun obyektinə olan m lumat toplusuna məlakət hüquqlarının kim məxsus olmasından asılı olmayaraq xüsusi (qeyri-məlakət) hüquqlar yalnız müllif məxsusdur.

M lumat toplusuna, o cümlədən xüsusi qorunma hüququ ilə qorunan m lumat toplusuna müstəsna hüquq sahibi (sahibləri) və ya istehsalçısı (istehsalçıları) hüquqların qüvvədə oldu və müddətində onu (tərkibində dövlət sirləri aid informasiyalar saxlayan m lumat toplusu istisna olmaqla) Müllif Hüquqları Agentliyində rəsmi qeydiyyatdan keçiriblər. Rəsmi qeydiyyatdan keçirilməmiş m lumat toplusuna hüquqların tam və ya qismən verilməsinə haqqında müqavilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanında qeydiyyatdan keçirilməlidir.

## Azərbaycan folkloru nümunələri

Sözünəti nümunələri, xalq musiqisi, xalq oyunları və rəqsləri, xalq sənətkarlığı və təbii sənət nümunələri (maddi formada olan və olmayanlar), eləcə də digər xalq yaradıcılığı nümunələri folklor nümunələri sayılır. Folklor nümunələri nəzərdə tutulan qədim və qədim qədim yaradıcılıq fəaliyyəti

v n sild n-n sil ötürül r k qorunub saxlanılan yaradıcılıq nümun l ri kimi qorunub saxlanılır. Folklor nümun l rind n istifad s rb stdir, lakin istifad zamanı onların t bii mahiyy ti d yi dirilm m li v m zmununa x l l g tirilm m lidir.

Ümumdünya qli Mülkiyy t T kilatı (Ü MT) v YUNESKO uzun müdd tdir ki, folklorun qorunub saxlanması m s l l ri il ba lı müzakir l r aparır, milli t crüb l ri ümumil dirir v folklor nümun l rinin qorunmasını t min ed c k beyn l xalq al tin yaradılmasına çalı ırlar. YUNESKO diqq ti folklorun mü yy n edilm sin , eynil dirilm sin , s n dl dirilm sin , yayılmasına v s. m s l l r yön ldir. 1989-cu ild YUNESKO-nun q bul etdiyi «Folklorun qorunmasına aid tövsiy l r»d folklorun t snifatı v qorunub saxlanması nın sas istiqam tl ri göst rilmi v bu s n dd yuxarıda göst rdiyimiz m s l l r sas yeri tutmu dur.

Ü MT is m d ni irsin obyekt l rin qli mülkiyy t növü kimi status verilm kl hüquqi qorunmasının t min edilm si üçün hüquqi m kanın v mexanizmin (hüquqi qorunma al ti) yaradılmasını r hb r tutur. Ü MT h l Stokholmda keçiril n Diplomatik Konfransda « d bi v b dii s rl rin qorunması haqqında» Bern Konvensiyasının 15(4) madd sind d yi iklik apararaq, mü llif s rl ri il b rab r folklor s rl rinin qorunması üçün mü yy n rait yaratmı dı. 1982-ci ild Ü MT-nin t klif etdiyi «Folklorun qeyri-qanuni istifad si il ba lı» nümun vi model v 1985-ci ild YUNESKO il birg hazırladı ı «Folklorun qeyri-qanuni istifad d n v dig r z r rli h r k tl rd n qorunması»na dair milli qanunvericilikl r üçün nümun vi müdd aları bu sah d ir liy do ru atılmı mühüm addımlar kimi qiym tl ndirm k olar.

1992-ci ild n etibar n müt x ssi sl r bel q na t g ldil r ki, mü lliflik hüququ il folklorun hüquqi qorunmasını t min etm k mümkün olmur v xüsusi qorunmaya («sui-generis») ehtiyac vardır. Bu mövqe YUNESKO v Ü MT t r find n müdafi olundu. H tta Ü MT-nin genetik resurslar, n n vi bilikl r v folklor üzr xüsusi daimi Hökum tl rarası Komit si

yaradıldı. 2001-2009-cu ill rd folklorun hüquqi qorunması il ba lı bir sıra xüsusi ekspert iclasları keçirildi v n tic d «Folklorun hüquqi qorunması haqqında»t kmill dirilmi milli qanunvericilik modeli hazırlandı, yeni Beyn lخالق Konvensiyanın m tni müzakir y çıxarıldı. Bununla yana ı, YUNESKO-nun son ill rd qeyri-maddi m d ni irsin qorunub saxlanması üzr (folklor nümun l ri daxil olmaqla) keçirdiyi müzakir l rd veril n tövsiy l r d milli v beyn lخالق s viyy d qanunvericiliy öz t sirini göst rmi dir. Aparılan müzakir l rin n tic l ri z ngin folklor n n l rin malik olan Azərbaycan üçün d d rin h miyy t malikdir. Bununla yana ı qeyd etm liyik ki, 2003-cü ild rqi Avropa v MDB m kanında ilk d f olaraq Azərbaycan da Folklor nümun l rinin hüquqi qorunması haqqında Qanun q bul edilmi dir.

Azərbaycan folklor nümun l rind n istifad qaydaları pozulduqda Mü llif Hüquqları Agentliyi t r find n iddia qaldırıla bil r.

## laq

### Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi

Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi Azərbaycan bütönsənaye mülkiyyət hüquqları üçün, habelə prosedurdan asılı olaraq, beynəlxalq qeydiyyatlar üçün dövlət qurumu sayılır. Sözügedən qurum milli rəhbərlikdən keçirir, hüquqlarını qeydiyyata alır və müxtəlif reyestrin idarə olunmasını həyata keçirir.

**Telefon:** (+99412) 4499959

(+99412) 4498489

**Faks:** (+99412) 4405224

**Ünvan:** Bakı AZ1147, Mərdanov qardaşları küç., 124

**Elektron poçt:** AZS@azstand.gov.az

**Vebsayt:** <http://www.azstand.gov.az>

### Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyi

Azərbaycanda müəlliflik hüququ, əlaqəli hüquqlar, inteqral sxem topologiyaları, məlumat topluları və folklor nümunələrini olan qədim mülkiyyət hüquqları ilə bağlı istənilən suala cavab almaq üçün Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyinin müraciət edə bilərsiniz. Agentlik qeyd edilən sahələr üzrə dövlət siyasətini həyata keçirir, normativ-hüquqi tənzimlənməni təmin edir və fəaliyyətini əlaqləndirir.

**Tel:** (+99412) 4981029

(+99412) 4933944

(+99412) 4982232

**Faks:** (+99412) 4981028

**Ünvan:** Bakı AZ1000, Ü. Hacıbəyov küçəsi, 40. Hökumət Evi, 5-ci giriş, 1-ci mərtəbə

**Elektron poçt:** [mha@copag.gov.az](mailto:mha@copag.gov.az)

**Vebsayt:** <http://www.copag.gov.az>

## sveçr nin qtisadi M s l l r üzr Dövl t Katibliyi (SECO)

qtisadi M s l l r üzr Dövl t Katibliyi (SECO) veçr qtisadiyyat Nazirliyinin bir hiss sidir. Onun Xarici qtisadi Direktorlu u veçr dövl tinin i tirak etdiyi m kda lıq layih l rinin icrası v laq l ndirilm si baxımından SDC- in t r fda ıdır. Onun s lahiyy t ç rçiv sin bazar iqtisadiyyatı saslı dövl tl r ,icra yönümlü t nziml yici v iqtisadi siyas t d st k verm kl , keçid dövrü ya ayan v inki af etm kd olan dövl tl rin dünya iqtisadiyyatına integrasiyasını sür tl ndirm kl davamlı iqtisadi inki afa v yoxsullu un azaldılmasına d st k verilm si daxildir.

Bretton Vuds nstitutunda sveçr cmasının bir üzvü kimi Az rbaycan SECO-nun maliyy m kda lı lı layih l ri üçün çox vacib bir ölk dir.

**Tel:** (+994 12) 4373855

**Fax:** (+994 12) 4373856

**Ünvan:** Bakı AZ 1004, ç ri h r, 9 Böyük Qala küç.

**Elektron poçt:** baku@sdc.net **Vebsayt:** www.swisscoop.org

## sveçr nin qli Mülkiyy t Hüquqları üzr Federal nstitutu

Bernd ki qli Mülkiyy t üzr Federal nstitut qli mülkiyy t hüquqları üzr bütün m s l l rl laq dar federal orqandır. Bu orqan eyni zamanda sveçr d bütün s naye mülkiyy ti hüquqları üçün, proseduradan asılı olaraq eyni zamanda beyn l xalq qeydiyyatlar üçün d m rk zdir(h mçinin Lixten teynd patent üçün). nstitut müvafiq dövl tl rd n gönd ril n riz l ri n z rd n keçirir, müdafi hüquqlarını t yin edir v müxt lif reyestrl ri idar edir. qli mülkiyy t hüquqları üzr m lumat almaq üçün a a ıda qeyd edil n laq vasit l ri il müraci t ed bil rsiz:

**Tel:** + 41 (0) 31 3777777

**Fax:** + 41 (0) 31 3777778

**Ünvan:** Stauffachestrestasse 65/59 g CH-3003 Bern

**Elektron poçt:** info@ipi.ch **Vebsayt:** www.ipi.ch

Created with

 **nitro**PDF<sup>®</sup> professional

download the free trial online at [nitropdf.com/professional](https://www.nitropdf.com/professional)